



# Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

789.9

Hely

Idő

"1938"

Személy

Szerző:

Barabás Gyula

Cím:

Üzenet

Forrás:

Néprajza

Bor.

1938 IV. 13.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olda)

Szekesfővárosi házinyomda 1927 — 1695

## ÜZENET

A magyar hanglemezmuzeum megalapozása körül már serényen folynak a munkálatok. Gyűjtik az anyagot, összehordják a már eddig meglévő lemezeket és elhelyezik a Néprajzi Múzeumban, örök letétül az utókor számára. A múzeum gyűjteménye már eddig is jelentős. Elhalt és élő államférfiak megörökített hangját helyezik el három példányban, gondos és szakszerű csomagolásban. Megkezdték a külföldi összeköttetések kiépítését is, mert európai mozgalom indult meg az érdekes emberi hangok megörökítésére. A nemzetközi forgalom ezen a területen is kissé nehézkes, a kül- és belpolitikai viszonyok itt sem kedvezőek, a csere és a levelezés gyakran akadozik. Szerencsére az eszmének lelkes és kitartó hívei vannak, megnyerték az ügynek a Népszövetséget, a Szellemi Együttműködés központja is odaadóan karolja föl a hangmúzeumok érdekeit.

Végiggondolva a lehetőséget, az úgy nagyszabású és van benne valami borzongató. Hiszen a ma, sőt a jelen pillanat is holnap, sőt esetleg egy óra múlva már a múlt, sőt nemrikkán a régmúlt. Az események eszeveszetten rohannak, miní lihegő versenyautók hagyják maguk mögött a tegnapot és holnap már esetleg nemcsak az ember, aki tegnap még nagy volt, sülyyed el hir-

telen az enyészetben, hanem a keret is, amelyben élt. Korszakok, sőt korok gyűrük egymást lihegve maguk alá, vele eszméket és szónoklatokat, amelyek az imént még ki nyilatkoztatások voltak. Micsoda lehetőség föltenni a lemezt és hallgatni a multat!

Néhány régi fonográfhenger is van a magyar hangmúzeum alapgyűjteményében, Jókai és Podmaniczky hangja árad a tő alól, aztán egy 48-as honvédé és Ferenc Józsefé. Ezek a hangok ma már idegenszerűek, tele vannak zörejekkel, reesegnek, botladoznak és amit mondanak, még idegenszerűbb. Meghatóak, egyben komikusak ezek a mondatok és e kor gyermeke fölényesen és értetlenül figyel rájuk. Milyen messzi van már ez a közel-múlt, a mondatok milyen avasak és ami akkor izgalom volt, milyen kihűlten, tétován tántorog a mai időkben. A mondatok mögül, a homályból lomhán bukkán föl az idő, amelyben a hangok tulajdonosai éltek. Milyen más élet volt ez és az események, amiket akkor nagynak

hittek, milyen együgyűek! Igen, a milleneumi idők, az aranykor, — langyos állóvíz volt a közélet, a gazdasági élet kamaszosan merész, hangosan és saját lendületétől mámorosan. A politika taván cifra papírhajócskák ringtak, zászlóikon közjogi harcok harsány, de ártal-

matlan jelszavaival. A 48-as honvéd a piski ütközetről mesélt borzongató történetet, nyájasan és cifra ruhában és a hallgatóság képzelete rettegve idézte a dicső multat. — vajjon milyen lehet egy valódi csata, ahol az embereket meg is ölték?...

Ferencz József természetesen németül beszélt a tölcserbe. Rövid, dísznélküli mondatokban, katonásan és laposan. Kissé tán sértődötten is, hogy ilyesmire rávették, de bizonnal hitt abban, hogy ez az áldozat is a monarchia javát szolgálja, épügy, mint hajnali fölkelései, a pedáns és konok kitartással üzött hivatalnoki munkája. Ó bizonnal hitte, hogy az örökkévalóságnak beszél, ami egy a monarchiával, sőt ugyanaz.

Tisza István nem engedte megörökíteni a hangját. Hiába kérlelték, hogy ez fontos, sőt magasztos érdeke, csak pislogott sötét szemüvege mögül és összecsucott szájjal hallgatott. Elfordult a felvevőgéptől. Ügylátszik, ő nem bízott az örökkévalóságban. Külföldről, a magyar mult hangjai közül csak Apponyi iránt érdeklődtek Párizsból és ezt a párizsi igényt ki is elégíthetik. Néhány szép beszéde van raktáron, nemesveretű, boltíves mondatokkal.

A ma hangja kétségtelenül tisztább. A felvevőgép zöreijmentesen tökéletes és a hang leghalkabb árnyalatait is híven adja vissza. A mondatok azonban mennyire mások és a mondanivalók is. Hiány-

zanak belőlük a körmondatok díszei és bolthajtásai, a formában való prédikációs elmerülés, a ma inkább vasbetónépítkezése a szavaknak, kissé sietősen és ridegen összerakva. A hang tisztább, de mögötte nem hallhatóan is hallatszik a kor nyugtalan morajlása, a forróság és aggodalom, amely föl a rohanó percek és órák mögött. Izgalmas és bőséges a jelen anyaga, de kérdés, hogyha majd száz év múlva valaki fölteszi a lemezt, ilyennek találja-e, mint mi? Vagy tán azt mondja, éretlen kor volt, gyermekes és buta.

Barabás Gyula